

Warszawa, 16 lutego 2023 r.
KL/79/31/AZ/2023

Pan
Aleksander Pocięj
Przewodniczący Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji
Senat RP

Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat RP

Szanowni Panowie Przewodniczący,

W związku ze skierowaniem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druk nr 909) do rozpatrzenia przez Komisję Ustawodawczą oraz Komisję Praw Człowieka, Praworządności i Petycji, Konfederacja Lewiatan przedstawia niniejsze stanowisko w przedmiocie ustawy.

Z poważaniem

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Załącznik: Stanowisko Konfederacji Lewiatan dotyczące ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druk nr 909)

Stanowisko Konfederacji Lewiatan dotyczące ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druk nr 909), dalej jako „Ustawa”

I. Art. 128 (1) Kodeksu Postępowania Cywilnego

Zmiana częściowo odpowiada obowiązującej praktyce, jednakże uregulowanie jej na poziomie ustawowym zbliża proces do procesu o charakterze formułkowym. Pisma procesowe, gdzie pod akapitami są wnioski dowodowe, były czytelne, wiadomo było na jaką okoliczność są powoływane, a ponadto wymagały zapoznania się sądu z argumentacją strony. Istnieje ryzyko zbyt rygorystycznego stosowania przepisu i ograniczania wniosków do wyraźnie wskazanej w tezie dowodowej bez uwzględnienia uzasadnienia pisma i wywodów pełnomocnika. Tym samym proponowaną regulację należy uznać za przejaw nadmiernego formalizmu.

II. Art. 139 (1) Kodeksu Postępowania Cywilnego oraz inne regulacje w przedmiocie tzw. „doręczeń komorniczych”

1. Wyłączenie tzw. „doręczeń komorniczych” w zakresie projektowanego art. 139 (1) § 1 (1) Kodeksu Postępowania Cywilnego należy uznać za pozytywną zmianę. Rozważyć należy np.: zobowiązanie sądu do sprawdzenia wiedzy z urzędu, choćby poprzez zbadanie informacji w przedmiocie aktualności adresu zamieszkania wynikającej z innych prowadzonych w sądzie spraw.
2. Dotychczasowa praktyka funkcjonowania regulacji określonej w art. 139 (1) § 2 Kodeksu Postępowania Cywilnego wskazuje na fikcyjność obecnego terminu. Termin ten powinien zostać wydłużony najlepiej do 6 miesięcy.
3. Dotychczasowe brzmienie art. 139 (1) § 2 Kodeksu Postępowania Cywilnego było spójne z zakresem art. 3b ustawy o komornikach sądowych. Wprowadzone zmiany w zakresie art. 139 (1) § 2 Kodeksu Postępowania Cywilnego sprawią, iż art. 3b ustawy o komornikach sądowych straci sens - ustalenie aktualnego adresu nie będzie miało znaczenia dla sprawy gdyż istotnym będzie dowód na piśmie, że pozwany zamieszkuje pod adresem wskazanym w pozwie. Konsekwencją będzie umorzenie sprawy co może prowadzić w części spraw do przedawnienia roszczenia.
4. Zmiana art. 139 (1) § 2 Kodeksu Postępowania Cywilnego to zawężenie czynności do „zwraca korespondencję wraz z dowodem na piśmie, że pozwany zamieszkuje pod adresem wskazanym

w *pozwie*” stanowi podwójne ograniczenie praw powoda – poprzez wymóg pisemności oraz poprzez eliminację możliwości wskazania aktualnego adresu pozwanego. Zmiana ta oznacza ograniczenie prawa do sądu z jednej strony, z drugiej sprzyja ew. uchylaniu się dłużnika od odbioru korespondencji. **Należy zrezygnować ze wskazanej zmiany.**

5. Obecnie w chwili pozyskania aktualnego adresu zamieszkania przez komornika sądy ponownie zlecają obowiązek doręczenia korespondencji na nowy adres przez komornika. Dlatego też zasadnym wydaje się zmodyfikowanie zapisów art. 3b ustawy o komornikach sądowych o treści:

„W terminie 14 dni od pozyskania aktualnego adresu zamieszkania adresata, komornik dokonuje doręczenia o którym mowa w art. 3 ust. 4 pkt 1. Przepisy art. 3a ust. 2-3 stosuje się odpowiednio”

6. Jako alternatywne wobec obecnego rozwiązania należy przedstawić następujące. Obecnie, na podstawie art. 139(1) KPC, obieg dokumentów (pozwu) w celu doręczenia go przez komornika pozwanemu przebiega w łańcuchu: *sąd-powód-komornik-powód-sąd*. W efekcie zbyt wiele podmiotów jest zaangażowanych w proces doręczania pism procesowych. Skutkiem jest zatem wydłużenie postępowania na skutek zbędnego zaangażowania powoda. Proponowane jest skrócenie procedury komorniczego doręczenia do *sąd-komornik-sąd* przy jednoczesnym umożliwieniu powodowi, gdy próba doręczenia okaże się bezskuteczna i zgodnie z ustaleniami komornika pozwany nie zamieszkuje pod wskazanym adresem, wystąpienia do komornika z wnioskiem o podjęcie czynności zmierzających do ustalenia aktualnego adresu zamieszkania pozwanego i próbę doręczenia pisma pod nowo ustalony adres pozwanego.
7. Trudno wskazać uzasadnienie dla opłaty zawartej w art. 41 ust. 3 ustawy o kosztach komorniczych od de facto ogólnie wskazanych „informacji posiadanych przez komornika”, określonych w art. 3a ust. 1a ustawy o komornikach sądowych do którego odnosi się Ustawa. W uzasadnieniu wskazują się wręcz, że są to informacje posiadane przez komornika z urzędu, przykładowo „na skutek prowadzenia postępowania egzekucyjnego przeciwko adresatowi”. W efekcie informacje z założenia zostały uzyskane na skutek wcześniej już opłaconych czynności.

III. Art. 458 (15) Kodeksu Postępowania Cywilnego

Zmiana dotycząca nowego rygoru powoływania dowodów jest szkodliwa dla toku postępowania. Rygoryzm aktualnie obecny w postępowaniu gospodarczym przeniesiony miałby być także na inne

sprawy, co rodzi ryzyko pominięcia nowych wniosków dowodowych na dalszym etapie postępowania. Projektowany § 4 w pełni nie eliminuje tego ryzyka.

IV. Art. 458 (16) Kodeksu Postępowania Cywilnego

Strony, w tym również przedsiębiorca, powinny mieć prawo decydować o zasadności udziału w próbie dobrowolnego rozwiązania sporu – w niektórych przypadkach udział w niej może być zbędny i jedynie wydłużać dochodzenie roszczenia. Przepis dodatkowo może prowadzić do nieracjonalnych działań tj. mających za zadanie jedynie uniknąć wskazanej sankcji, lecz nie przybliżający do realnego rozwiązania. Regulacja tym samym nie wzmacnia ochrony, a jedynie kreuje nadmierny formalizm. Rekomendowanym rozwiązaniem jest usunięcie projektowanego art. 458 (16) Kodeksu Postępowania Cywilnego.

V. Art. 767 (4) Kodeksu Postępowania Cywilnego

Krytykę budzi pomysł aby zażalenie na postanowienie wydane w wyniku rozpoznania zarzutów przeciwko planowi podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości rozpoznawał sąd okręgowy - doprowadziłoby to do niepotrzebnego wydłużenia czasu trwania postępowania.

VI. Projektowany art. 804 § 2 Kodeksu Postępowania Cywilnego

Krytycznie należy ocenić zmianę w zakresie jakim stanowi ona, iż zwraca się wniosek bez wzywania do uzupełnienia. Stanowi to wyłączenie możliwości uzupełnienia braku na wezwanie i niepotrzebnie opóźni postępowania egzekucyjne.

VII. Art. 804 (3) Kodeksu Postępowania Cywilnego

Niniejsza zmiana jest bardzo istotna i w obecnym kształcie może spowodować daleko idące problemy w obrocie wierzytelności.

Biorąc pod uwagę możliwe komplikacje wynikające z niżej przytoczonych okoliczności, rekomendowane jest zrezygnowanie ze wskazanej zmiany. Jednakże w przypadku pozostawienia projektowanego rozwiązania, wskazanym jest aby projektowany przepis nie miał zastosowania:

- do już zawartych umów cesji (z uwagi na pewność obrotu);
- gdy przejście uprawnień ma charakter warunkowy, a jest to warunek zawieszający, który spełnił się przed złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji albo złożeniem oświadczenia o wstąpieniu w czynne postępowanie egzekucyjne i wierzyciel przedłoży jednocześnie dokument potwierdzający jego spełnienie;

- w sytuacji gdy przejście nastąpiło nie tylko na podmioty z Polski, ale również z całej Unii Europejskiej. Z uwagi na zasady funkcjonowania rynku wspólnotowego, rozciągnięcie przedmiotowych ograniczeń na wszystkie podmioty zagraniczne, również działające na tym rynku wydaje się nieuzasadnione i sprzeczne z tymi zasadami.

W przypadku odrzucenia wskazanych propozycji, niezbędnym – aby uniknąć skutków nieprzewidzianych w Ustawie – zmiana przynajmniej wyjątku dotyczącego warunku zawieszającego.

W treści art. 804(3) dodano wyjątek wskazujący, kiedy prowadzenie postępowania egzekucyjnego będzie możliwe, mimo warunkowego charakteru przelewu wierzytelności „*chyba że chodzi o warunek zawieszający, który spełnił się **przed złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji**, a wierzyciel przedłożył dokument potwierdzający spełnienie warunku*”. Jednakże taka redakcja przedmiotowego przepisu skutkuje tym, że wyłączone z jego zastosowania pozostają wszystkie te przypadki, gdy do zbycia wierzytelności dochodzi w trakcie toczącego się już postępowania egzekucyjnego z wniosku poprzedniego wierzyciela, a więc sytuacje określone w art. 804(1) k.p.c. (spełnienie warunku zawieszającego przed złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji jest w tych wypadkach z oczywistych względów niemożliwe). Nie wydaje się to być zasadne. Mając na uwadze praktykę obrotu gdzie większość umów cesji zawierana jest pod warunkiem zawieszającym zapłaty ceny, należy stwierdzić, że w praktyce przepis art. 804(1) k.p.c. pozostawałby martwy. Zgodnie z uzasadnieniem projektu Ustawy, intencją projektodawcy jest odciążenie organów egzekucyjnych i zwolnienie ich z obowiązku zbyt głębokiej analizy przedkładanych przez wierzyciela dokumentów, jak również uniknięcie sytuacji, w których okaże się, iż ostatecznie podmiot prowadzący egzekucję nie był do tego uprawniony (w przypadku warunków rozwiązujących). Sam projektodawca wskazuje, że najczęściej warunki zawieszające mają postać obowiązku zapłaty ceny, a fakt ten można wykazać w łatwy sposób. Badanie spełnienia warunku zawieszającego w postaci zapłaty ceny przy złożeniu wniosku o wszczęcie egzekucji oraz przy składaniu oświadczenia o wstąpieniu w czynne postępowanie egzekucyjne ma ten sam charakter i niczym się nie różni. **Dlatego też postuluje się rozszerzenie wyjątku o jakim mowa w art. 804(3) pkt 1 k.p.c. również na sytuacje wstąpienia wierzyciela do toczącego się postępowania egzekucyjnego, jeżeli przejście uprawnień nastąpiło pod warunkiem zawieszającym, a warunek ten spełnił się przed złożeniem przez nowego wierzyciela oświadczenia w tym przedmiocie i wierzyciel przedłożył jednocześnie dokument potwierdzający spełnienie warunku.**

Przedmiotowa regulacja mogłaby więc mieć następujące brzmienie:

po art. 804(2) dodaje się art. 804(3) w brzmieniu:

„Art. 804(3). Przepisy art. 804(1) oraz art. 804(2) § 1 nie mają zastosowania, jeżeli z przedłożonych przez wierzyciela dokumentów wynika, że przeniesienie uprawnienia:

1) *ma charakter warunkowy, chyba że chodzi o warunek zawieszający, który spełnił się przed złożeniem oświadczenia o wstąpieniu do postępowania albo złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji, a wierzyciel przedłożył dokument potwierdzający spełnienie warunku (...)*”

VIII. Art. 820 Kodeksu Postępowania Cywilnego

W przypadku tej zmiany wskazać można na brak kryteriów wg. których komornik miałby oceniać czy złożony wniosek ma na celu wyłącznie przedłużenie postępowania, jak i możliwości zweryfikowania ewentualnie wskazanej przyczyny dla której wniosek jest składany.

IX. Proponowane usunięcie art. 968 § 2 Kodeksu Postępowania Cywilnego

1. Analiza art. 968 § 2 Kodeksu Postępowania Cywilnego i dotychczasowa praktyka funkcjonowania przepisu wskazuje, iż art. 968 § 2 Kodeksu Postępowania Cywilnego nie powinien zostać usunięty.

Wierzyciel, posiadający wierzytelność znajdującą pokrycie w cenie nabycia, z różnych przyczyn może nie być zainteresowany nabyciem (przejęciem) nieruchomości w licytacji i możliwością zapłaty ceny gotówką lub przy użyciu własnej wierzytelności, zgodnie z art. 968 § 1 kpc. Tytułem przykładu można wymienić różne ryzyka związane z utrzymaniem nieruchomości po nabyciu, koniecznością poniesienia nakładów koniecznych, opłat albo opróżnieniem nieruchomości z osób lub mienia. Trzeba mieć również na uwadze, że charakter niektórych nieruchomości (np. rolne) pozwala jedynie szczególnym kategoriom podmiotów na sprzedaż nabytych nieruchomości.

W tym celu wierzyciel chcąc uzyskać zaspokojenie, wyraża zgodę nabywcy na posłużenie się wierzytelnością i zaliczenie jej na poczet ceny.

Istniejące rozwiązanie pozwala również na zaspokojenie wierzyciela w sytuacji, gdy cena wywołania w licytacji komorniczej nie jest atrakcyjna dla potencjalnych nabywców, czyli jest zbyt wysoka. Nierzadko zdarzają się sytuacje, w których wyceny biegłych powołanych przez komornika są sporządzane w ograniczonych warunkach i nie uwzględniają takich czynników jak atrakcyjność czy płynność nieruchomości. Prowadzenie postępowania egzekucyjnego z nieruchomości kończącego się bezskutecznymi licytacjami w oczywisty sposób jest bezcelowe.

2. Dla zobrazowania zagadnienia można wskazać poniższy przykład:

Wierzyciel hipoteczny korzystający z pierwszeństwa zaspokojenia posiada wierzytelność na kwotę 1 000 000 zł i hipotekę w takiej samej wysokości. Nieruchomość stanowiąca dworek w złym stanie

technicznym została oszacowana w postępowaniu egzekucyjnym na 600 000 zł; cena wywołania w II licytacji wynosi 400 000 zł. Kilku oferentów deklaruje chęć zakupu nieruchomości, ale za niższą kwotę ok. 300 000 zł z uwagi na liczne ryzyka: budynek grozi zawaleniem, nie posiada pozwoleń na użytkowanie, Konserwator Zabytków wydał nakaz przeprowadzenia prac remontowych. Wierzyciel byłby gotowy przejąć nieruchomość, ale obawia się kosztów, które będzie musiał ponieść jak stanie się właścicielem oraz że nieruchomość ulegnie kompletnej dewastacji w trakcie trwania procedury uzyskania przysądzenia nieruchomości (dłużnik jest skarżący), ponadto nie ma doświadczenia w zarządzaniu nieruchomościami. W tym celu wierzyciel zawarł z oferentem umowę, na podstawie której ten zapłaci wierzycielowi kwotę 250 000 zł w zamian za uzyskanie zgody wierzyciela na zaliczenie jego wierzytelności (w kwocie odpowiadającej cenie wywołania w II licytacji tj. 400 000 zł minus wadium tj. 60 000 zł). Następnie w toku licytacji ww. oferent nabył nieruchomość za cenę wywołania. Po uprawomocnieniu przybicia komornik wezwał nabywcę do zapłaty reszty ceny tj. 340 000 zł (art. 967 kpc), który przedłożył zgodę wierzyciela na zaliczenie jego wierzytelności na poczet ceny.

W omawianym przypadku wierzyciel uzyskuje zaspokojenie swojej wierzytelności, co prawda w niższej kwocie (250 000 zł oraz część wadium po odjęciu kosztów komornika tj. ok 20 000 zł = 270 000 zł) niż uzyskałby na skutek tradycyjnej sprzedaży licytacyjnej (400 000 zł minus 10% kosztów komorniczych=360 000 zł), ale **z tą różnicą, że w ogóle uzyskuje zaspokojenie** i nie ma konieczności wszczynania kolejnego postępowania egzekucyjnego z nieruchomości, ponoszenia kosztów, które de facto obciążać będą dłużnika.

W świetle powyższego omawiamy przepis nie jest reliktem przeszłości, wręcz przeciwnie – obrót gospodarczy uznał to za zjawisko pożądane, umożliwiające skorygowanie niedoskonałości związanych z wycenami egzekucyjnymi i ryzyka dotyczącego przejmowania nieruchomości przez wierzycieli hipotecznych.

3. Zaliczeniu przez nabywcę podlega wierzytelność innego wierzyciela, który udzieli na to zgody w formie pisemnej z podpisem urzędowo poświadczonym, bądź do protokołu komornika lub sądu, wydając dokument nabywcy, względnie do protokołu przed upływem terminu zapłaty ceny nabycia. W świetle prawa materialnego zaliczenie uznaje się za przelew wierzytelności na podstawie umowy pomiędzy nabywcą a wierzycielem, co nie niesie za sobą skutków i nie ma istotnego znaczenia w sferze postępowania egzekucyjnego (zob. *J. Korzonek*, Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne, t. 2, s. 1022). Należy jednak zaznaczyć, że w świetle przepisów postępowania egzekucyjnego charakter materialnoprawny zaliczenia przez nabywcę

wierzytelności innego wierzyciela na poczet ceny nabycia nie ma znaczenia. Umowa pomiędzy wierzycielem a nabywcą może mieć charakter umowy użyczenia, przelewu wierzytelności albo umowy nienazwanej, której skutkiem procesowym jest wyrażenie zgody na zaliczenie wierzytelności przez nabywcę.

Ustawodawca wyraża obawy dotyczące tego, jakim warunkom musi odpowiadać treść stosunku prawnego między nabywcą a wierzycielem wyrażającym zgodę na zaliczenie, co jest obojętne z punktu widzenia procesowego, a w każdym razie może zostać doprecyzowane w miejsce planowanego usunięcia całego przepisu.

4. Procedura dokonania zaliczenia wygląda w sposób następujący:

- a) Nabywca składa komornikowi (sądowi – w wypadku postępowań wszczętych przed 8.9.2016 r.) oświadczenie o zaliczeniu wierzytelności na poczet ceny nabycia (w wypadku gdy jest to wierzytelność osoby trzeciej, wraz z oświadczeniem powinien nabywca złożyć zgodę wierzyciela odpowiadającą wymogom § 2 komentowanej normy – względnie zapewnić złożenie zgody przez wierzyciela do protokołu komornika lub sądowego). W oświadczeniu nabywca w szczególności powinien wykazać dokumentem, który stanowi podstawę do wzięcia udziału w podziale sumy uzyskanej z egzekucji (art. 1036 KPC), że innemu wierzycielowi służy wobec dłużnika wymagalna wierzytelność. Może to nastroczać trudności, konieczne jest więc uwzględnienie, że zaliczeniu na poczet ceny nabycia podlega wierzytelność w takiej wysokości, w jakiej, w hipotetycznie sporządzonym planie podziału, przypadłaby z jej tytułu wierzycielowi kwota sumy podlegającej podziałowi, przy uwzględnieniu znanych na ten dzień wierzytelności wierzycieli oraz praw osób stwierdzonych w opisie i oszacowaniu bądź też takich, które zostały zgłoszone na 3 dni przed terminem licytacji (post. SN z 3.2.1972 r., III CRN 156/71, OSNCP 1972, Nr 6, poz. 121).
- b) Fakt, że sporządzenie planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji należy do organu egzekucyjnego, jakim jest komornik sądowy, a jego kontrola do sądu, pozwala na wniosek, iż także przed przysądzeniem własności, weryfikując realizację przez nabywcę warunków licytacyjnych (art. 998 § 1 KPC), w tym skuteczność zaliczenia przez nabywcę na poczet ceny nabycia wierzytelności wierzyciela, to właśnie sąd po złożeniu przez nabywcę wniosku o zaliczenie wierzytelności na poczet ceny przeprowadza symulację planu podziału oraz określa

wstępnie wysokość kosztów egzekucyjnych, które podlegają zaspokojeniu w pierwszej kolejności stosownie do art. 1025 § 1 pkt 1 kpc.

- c) W sytuacji, gdy wierzytelność znajduje tylko częściowo pokrycie w cenie nabycia, to jeżeli jest to wierzytelność nabywcy (art. 968 § 1 kpc), można zaliczyć na cenę nabycia tę część własnej wierzytelności, która znajduje w niej pokrycie. Jeżeli zaś jest to wierzytelność innego wierzyciela (§ 2 omawianego przepisu), to należy pamiętać, że może być zaliczona tylko wtedy, gdy **w całości** ma pokrycie w cenie, **co zapewnia większą ochronę i przejrzystość postępowania egzekucyjnego**. Przeciwnie rozwiązanie prowadziłoby do komplikacji przy podziale co do niepokrytej ceną części wierzytelności oraz co do części wierzytelności znajdującej pokrycie w cenie (*Komentarz do Art. 968 SPC T. 8 red. Flaga-Gieruszyńska 2021, wyd. 1*)

Nawet w takim przypadku, poszukując możliwości naprawienia tego uchybienia, SN w uchwale z 12.7.2018 r. (III CZP 60/18, OSNC 2019, Nr 4, poz. 37) wskazał, że nabywca licytacyjny nieruchomości, który dokonuje na podstawie art. 968 § 2 KPC zaliczenia na poczet ceny nabycia wierzytelności innego wierzyciela za jego zgodą, błędnie przyjmując, że wierzytelność ta z uwagi na jej wysokość i zasady pierwszeństwa zaspokojenia wynikające z art. 1025 KPC znajduje pokrycie w cenie nabycia, powinien zostać wezwany przez sąd do uiszczenia brakującej części ceny w terminie określonym w art. 967 KPC pod rygorem przewidzianym w art. 969 § 1 KPC (wygaśnięcie skutków przybicia i utrata rękojmi).

Wbrew obawom ustawodawcy skutek w postaci zaspokojenia wierzyciela wyrażającego zgodę na zaliczenie wierzytelności następuje z chwilą uprawomocnienia się planu podziału. Zgodnie z art. 1003 kpc *Prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności wraz z planem podziału sumy uzyskanej z egzekucji jest tytułem do wykreślenia w księdze wieczystej lub w zbiorze dokumentów wszelkich praw, które według planu podziału wygasły*. Chodzi tu oczywiście o hipotekę i stosunek prawnorzeczowy łączący dłużnika z wierzycielem.

5. Zdaniem ustawodawcy, w aktualnym stanie prawnym, stosownie do art. 808 § 2 k.p.c., uzyskane w toku egzekucji sumy podlegają złożeniu na oprocentowanym rachunku depozytowym Ministra Finansów. Tym samym wszelkie rozwiązania, w których cena nabycia podlega obniżeniu, mogą być niekorzystne z perspektywy pozostałych wierzycieli.

Nie ulega wątpliwości, że pozostali wierzyciele, o ile korzystają z pierwszeństwa zaspokojenia przed wierzytelnością służącą do zaliczenia na poczet ceny, otrzymają środki w planie podziału na normalnych zasadach. Przedstawione powyżej narzędzia służą do korekty ewentualnych błędów rachunkowych przy obliczaniu jaka kwota wierzytelności może być zaliczona na poczet ceny bez uszczerbku dla pozostałych (art. 1025 § 1 pkt 1-4 kpc).

X. Art. 1050 § 4 Kodeksu Postępowania Cywilnego

Za sprawą art. 43 kodeksu cywilnego przepisy o ochronie dóbr osobistych osób fizycznych stosuje się odpowiednio do osób prawnych. Jednocześnie art. 23 kodeksu cywilnego przyznaje ochronę dóbr osobistych osobom fizycznym. Tym samym proponowany art. 1050 § 4 znajdzie zastosowanie wobec przedsiębiorców (niezależnie od formy w której prowadzą działalność gospodarczą np.: spółka z ograniczoną odpowiedzialnością). Dobrem osobistym przedsiębiorcy jest jego renoma czy też dobre imię i wizerunek.

Proponowany przepis prowadzi do osłabienia ochrony wskazanych dóbr osobistych. Oświadczenie o odpowiedniej treści może być z dużym prawdopodobieństwem zamieszczone w medium o znacznie większym zasięgu użytkowników niż Monitor Sądowy i Gospodarczy (który należy uznać za dziennik urzędowy o niszowym charakterze) i w formie która zapewni znaczny odbiór oświadczenia. Z kolei koszt takiego oświadczenia może przekraczać 15 tys. zł. Prosta ekonomiczna analiza prawa wskazuje, że dla podmiotu który naruszy renomę przedsiębiorcy i wobec którego zostanie orzeczony obowiązek publikacji oświadczenia może być korzystniejsze nie wykonanie wyroku. W takich przypadkach ochrona dobra osobistego przedsiębiorcy pozostanie iluzoryczna lub znacznie osłabiona.

Konfederacja Lewiatan, KL/79/31/AZ/2023